

eisini frammanundan komnir til Danmarkar úr cystureuropeiskum londum. Nógv av hesum fólki komu at búgva í flóttarfólkalegum.

Danskir lækna, sum vóru flýggjaðir til Svørkis, skiftust um at vera lækna á hesum legum í tríggjar mánaðir, sum eitt slag av samfelagsligari tænastu.

Lækni á "Det færøske hjem"

Eg kom at starvast sum lækni í tríggjar mánaðir í einari legu í Skåne fyrri rekonvalesentum, og fólk við magasjúkum, sum kravdu serligan kost. Henda legan var ríkin fyrri pening, sum Føroya Løgting hevði givið til danskt flóttafólk í Svørki og var tí kallað "Det færøske hjem", og var eg tann fyrsta, sum var lækni har.

Peningurin fór Føroyum - minnist meg rætt - var um 300.000 krónur og strekti til at reka heimið í eitt heilt ár.

Eftir hetta fekk eg "arkivarbet", sum áður nevnt, og var tað mesta av tíðini á "Kvinnokliniken" í Lund - ein deild av Universitetssjúkrahúsinum. Har dæmdu mær væl, tí eg slapp at arbeiða sum vanligur hjálparlækni og lærði nógv av tí.

Eg royndi av og á at spyrja á dansku sendistovuni um ferðaloyvi til Bretlands, uttan tó at fáa svar, men hetta var eisini eitt vandamál, tí einasta samband við Bretland var eitt enskt hermannaflogfar. Har høvdu hermenn og aðrir persónar, sum høvdu samband við kríggjð, fyrsta rætt. Hesar flogferðir vóru bert møgular tær myrku næturnar, tá einki mánalýsi var.

Við bumbuflogfari

Men bráðliga fekk eg í oktober mánaða 1944 boð um, at eg kundi sleppa við flogfari kvøldið eftir, frá Stockholm.

Vit vóru 10 ferðafólk - seks lækna og fyra enskir ella amerikanskir flogskiparar við á ferðini. Tá vit vóru komnir inn í flogfarið, fingi

vit boð um at fara heimafur, tí ikki varð flogið hesa náttina kortini. Teir høvdu sæð týsk bumbuflogfær á leiðini.

Næstu nátt bar til. Vit fingi flugvaradraktir at lata okkum í, tí flogfarið fleyg ógvuliga høgt, í 8.- 10.000 metrum hædd, fyrri at týskar ikki skuldu varnast okkum.

Eg minnst at flogdraktin var so stór, at tað var um reppið at eg fekk høvdið upp um kragan. Heitt tevatn fingi vit at drekka fyrri kuldan, ið var nógur í flogfarinum, sum ikki var hjálvað á nakran hátt.

Vit komu til Prestwick í Skotlandi í øllum góðum, og fóru síðani til London, har vit vóru interneraði í eina viku, meðan mynduleikarnir kannaðu okkara víðurskipti. Vit vóru rættiliga yvirhoyrd um slekt okkara og um fólk annars sum vit kendu. Hetta var fyrri at staðfesta, at vit ikki vóru njósnarar.

Eg varð síðan flutt á gistingarhús í London, har eg var í 12 dagar. Tá vóru víðurskiptini ræðulig í London, og eg minnst til dømis at Set. Pauls Katedralurin var í sori av eini V2 bumbu, sum hevði rakt meint. Kortini var eg ikki fyrri nøkrum óhappi beinleiðis, men hoyrði tveir ferðir V2 bumbur breista nærindis, har eg var stödd.

Síðani gekk leiðin aftur til Aberdeen í Scotlandi, har eg skuldi við troppaskipi til Føroya. Tá eg kom á bryggjuna í Aberdeen, lá trolari av Tvøroyri har. Eg hitti maskinmeistararnar umboð, sum eg kendi. Tað var Andrias Strøm. Tað var fyrsti ferð í eitt ár at eg tosaði føroyskt.

At enda fór eg heim við troppaskipinum Novu, úr Noregi. Alt gekk væl og vit komu til Havnar 9. november 1944.

Heim til ræst kjøt og súpan

Pauli Dahl, lækni stóð fyrri mær á bryggjuni, og vit fóru heim til teirra at fáa ok-

kum ræst kjøt og súpan. Dahl hevði júst føðingardag henda dagin.

Eg fór síðani til Vágs at vitja, áðrenn eg skuldi byrja at arbeiða á sjúkrahúsinum í Klaksvík.

Serliga minnst eg, hvussu børnini hugdu at mær, tá eg kom til Vágs. Tey vóru ikki von at síggja fremmandafólk, tí sambandið við umheimin hevði verið kvett í so mong ár.

Vart tú ikki bangin at fara loftvegis og sjóvegis til Føroya í kríggstíð og tá tað ikki var so vanligt t.d. at ferðast í flogfari?

Eg hugsaði ikki so nógv um tað. Tá eg hevði sett mær fyrri at royna hetta, so var ov seint at bliva bangin. Sjalvandi visti eg hvussu vandamikið tað var og at okkurt kundi henda mær, men eg havi ongantíð verið bangin av mær, so tað hjálpti ivaleyst eisini á hesi ferðini, sigur Sanna Dahl Niclasen

1. desember 1944 tók eg við starvinum sum hjálparlækni í Klaksvík.

Mín uppgáva var at vera hjálparlækni á sjúkrahúsinum og at hjálpa kredslekanum Stærmoose, sum røkti alt læknaarbeiði í Norðoyggjum og eisini í eystara parti av Eysturoyinni - líka norður til Elduvíkar.

Tá vóru sløk 4000 fólk í Norðoyggjum, og nærum helvtin av teimum búðu á byggunum.

Ferðumstøðurnar vóru ringar, og tí fóru læknafríar tá nógv oftari út á bygdirnar enn nú. Eg var so gott sum allar túrarnar úti á byggunum og hetta var mær ein góð og spennandi tíð, serliga tí eg ongantíð áður hevði ferðast í Norðoyggjum.

Tá kríggjð var av í mai mánað 1945, fóru allir danir, sum sluppu, niður til Danmarkar at ferðast, og føroyingar í Danmark tustu heim til Føroya.

Tá fór eisini tann danin, sum hevði verið hjálparlækni á hospitalinum í Havn av

Bara føroyingar fingi stuðul

Fýra fólk frá Tórshavnar býráð hava verið í Danmark og hildið fund við grønlandingar um at býta út 100 túsunn krónur úr grunni

Ein føroysk sjónvarpsending um grønlandska heimastýrið, ein stutturur um Havnina og føroysk luttøka í skjótakapping í Grønlandi.

Hesi tryt luttøkini fáa í ár stuðul úr "grunninum til frama fyrri samstarvi og fatan millum Nuuk og Tórshavn".

Nevndin fyrri grunnin eru figgjarnevndirnar í teimum báðum kommunum. Grunnurin býtur út pengar eina ferð um árið. Hvør kommuna setir 50 túsunn krónur um árið, og 100 túsunn krónur eru so at býta út hvørja ferðina. Men av tí at so nógv ikki er góldið út á hvørjum ári, ber til onkuntíð at lata meira, sum gjørt verður í ár.

BARA TIL FØROYINGAR

Hini árin hava bert fáir føroyingar søkt grunnin um stuðul, men nú er øðrvísið. Tað komu inn seks umsóknir úr Føroyum og tvær úr Grønlandi. Bara tríggjar av umsóknunum, allar føroyskar, helt nevndin vera verðar at stuðla.



Klaus Kiesewetter er millum teirra, sum hava fingið stuðul úr grunninum. Hann skal gera ein film saman við Hilmar Jan Hansen

Jógvan Ásbjørn Skaale og Árni Gregersen fáa 50 túsunn krónur til at fara til Grønlands at gera sjónvarpssending um grønlandska heimastýrið, sum í fjór fylti 10 ár.

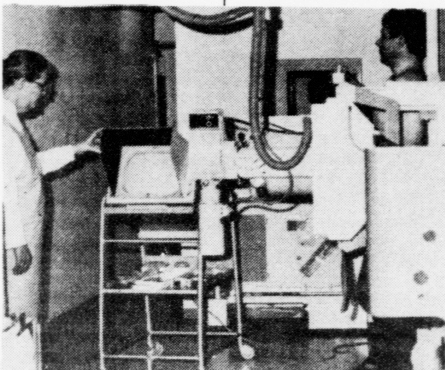
Veidufelagið Byrsu-múli fær 30 túsunn til at fara til Grønlands og luttaka í skjótakapping.

Klaus Kiesewetter og Hilmar Jan Hansen fáa 25 túsunn krónur til at gera stutturur um Havnina.

Fundurin var hildin í Keypmannahavn fyrri eini viku síðan. Hvørki formaðurin í figgjarnevndini, Poul Michelsen, ella næstforkvinnan Lisbeth L. Petersen vóru við. Føroyska sendinevndin var kortini væl mannað, tríggir figgjarnevndarlimir, Arnstein Niclasen, Ingi Mohr og Kristianna Rein. Harafrat skrivstovustjórin Jens Marius Poulsen. Grønlandska sendinevndin var líka stór.

Onkur vil halda, at tað er nógv hjá bæði Tórshavnar og Nuuk kommunum at offra í ferðautreiðslum til ein tilfikan fund, tí telefaxið er upfunnið. Figgjarnevndirnar høvdu tó báðar onnur orðindi eisini í Danmark, sigur Arnstein Niclasen.

randi



Orð og myndir: Dagny Joensen

Sanna Dahl Niclasen: -Tá eg hevði sett mær fyrri at royna at sleppa til Føroya undir kríggnum, var tað ov seint at bliva bangin, hóast eg sjálvandi visti, hvussu vandamikil ferðin kundi gerast.

stað beinan vegin og Pauli Dahl, yvirlækni var aftur einsamallur á hospitalinum í ein mánað.

Um ólavskutid slapp eg til Havnar og varð tá hjálparlækni á hospitalinum, og í august 1945 kom Jacob Højgaard, lækni til Føroya og vit bæði vóru síðani hjálparlækna til mai 1946, tá Jacob Højgaard fór til Fuglafjarðar, sum fyrsti kommunulækni har.

Vit søktu eftir einum øðrum hjálparlækna, men fingi ongan fyrr enn eitt ár seinni, og tá var tað, at eg var so leingi einsamallur hjálparlækni.

Hetta var ein strævin, men eisini spennandi tíð. Tá fingi vit m.a. penicillin,

men bert av og á - í smáum mongdum. Tað ringasta vit upplivdu ta tíðina, vóru tey nógvu ungu fólkini, sum doyðu av tuberkulum.

Heystið 1947 gavst eg á hospitalinum, tí tá var eg móð og ætlaði at fáa mær eina frílotu suðuri í Vági, men tá var eg sera óheppin. Júst tá hevði lækni í Vági sagt upp og var farin av stað. Jacob Olsen, sum tá var lækni á Sandi, hevði søkt starvið í Vági, men sandingar søgdu honum kortanei fyrri at fara av oynni fyrr enn tríggjar mánaðir eftir at hann hevði sagt upp.

So var einki annað hjá mær at gera enn at vera vikarur í Vági í tveir mánaðar.

Í Havn hitti Sanna ungan

innann sum gekk á Lærarskúlanum. Tað var Bjarni Niclasen. Tey giftust í Danmark á summri 1948 og fingi trý børn.

Læknaýrkíð

Eftir hetta fór eg aftur til Danmarkar at fáa útbúgving í røntgendiagnostikk.

Hevði tú valt sama yrki, um tú skuldi valt um aftur í dag?

Tað er als einki ivamál fyri meg. Eg kundi ikki hugsað mær annað arbeiði, tí hetta hevur havt mín áhuga so leingi sum eg minnst.